Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (judecător Alexandru Roșca)
Dosarul nr.2a-204/24 (nr. 2-22122010-03-2a-21022024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

11 februarie 2025 mun.Bălți

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Parii
Grefier: Nadejda Macovei

Examinînd în ședință judiciară publică cererea de apel declarată de avocatul Sanduleac Diana în interesele lui Rogac Ghenadie, împotriva hotărîrii Judecătoriei Bălți, sediul central din 20 decembrie 2022, emisă în cauza civilă, cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga către Rogac Ghenadie privind repararea prejudiciului material și moral,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 17.08.2022, Moraru Olga prin intermediul avocatului Victor Coda s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Rogac Ghenadie cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reprezentantul reclamantei, avocatul Victor Coda a invocat faptul că, la data de 29.01.2022 ora 12:25 pe traseul M-5, în preajma satului Corlăteni, r. Râşcani, dintre automobilul de model Nissan Qashqai n/î ***** la volanul căruia se afla Rogac Ghenadie şi automobilul de model Toyota Rav 4 n/î *****, la volanul căruia se afla Moraru Olga a fost comis accidentul rutier, în rezultatul căruia Rogac Ghenadie a fost recunoscut vinovat în baza art.242 alin.(1), art. 243 alin. (1) Cod Contravențional cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 24 u.c. și 5 p.p., şi 40 u.c. Astfel, în rezultatul accidentului rutier, a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 7 800 lei, prejudiciu moral în mărime de 20 000 lei, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10 000 lei.

Menționează că, automobilul accidentat de model Toyota Rav 4 aparținut cet.Moraru Olga este un model de automobil nou, iar piesele acestuia sunt costisitoare și rar de găsit, motiv din carea reparația a durat peste 2 luni de zile.

Declară că, la momentul accidentului rutier, cet. Moraru Olga era însărcinată în a 7-a lună de sarcină, fapt ce a produs un șoc traumatic psihologic asupra acesteia, implicând și un risc asupra sarcinii, senzația de incertitudine cu privire la starea de sănătate a fătului de pe urma șocului psihologic din cauza accidentului s-a agravat de la faptul

imposibilității aflării consecințelor până la nașterea copilului, toată perioada de până la naștere fiind guvernată de o stare de frustrare şi frică permanentă pentru starea de sănătate a fătului.

Indică că, la inițiativa părții reclamante, în cadrul procesului de mediere extrajudiciară în vederea soluționării amiabile a litigiului dat, părțile nu au putut ajunge la un compromis. Partea pârâtă a refuzat inițierea unui dialog direct cu partea păgubită, respectiv procesul de mediere extrajudiciare nu s-a soldat cu nici un rezultat, respectiv nu s-a putut atinge obiectivul de reparare a prejudiciului pe fond.

În atare circumstanțe, partea reclamantă nu vede altă opțiune decât inițierea unei acțiuni în instanța de judecată pentru revendicarea drepturilor sale lezate.

În drept, și-a întemeiat cererea în baza prevederile art. 9-11, 15, 16, 19, 20, 21, 1998, 2013, 2022 Cod Civil, solicitând încasarea din contul lui Rogac Ghenadie în folosul lui Moraru Olga a sumei de 7 800 lei cu titlul de prejudiciu material, suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral şi 10 000 lei cu titlul de asistenți juridică.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 20 decembrie 2022 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga către Rogac Ghenadie privind repararea prejudiciului material și moral.

S-a încasat de la Rogac Ghenadie în beneficiul lui Moraru Olga prejudiciul material în sumă de 7 800 (șapte mii opt sute) lei, prejudiciul moral în sumă de 20 000 (douăzeci mii) lei și cheltuielile de judecată compuse din asistența juridică în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

Solicitarea apelantului:

La data de 15 februarie 2024, Rogac Ghenadie reprezentat de avocatul Sanduleac Diana au contestat hotărârea primei instanțe cu apel nemotivat, solicitând repunerea în termenul de atac și trimiterea cauzei la rejudecare din motivul că, cauza a fost examinată în lipsa pârâtului Rogac Ghenadie (f.d.58-59).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2024, s-a admis cererea privind repunerea în termen a cererii de apel înaintată de Rogac Ghenadie împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 20 decembrie 2022. S-a repus apelantul Rogac Ghenadie în termenul de înaintare a cererii de apel. S-a ridicat din procedura instanței de apel, cauza civilă, cu expedierea ei spre Judecătoria Bălți, sediul central pentru întocmirea hotărârii integrale (f.d.65-68).

Cu respectarea termenului acordat de instanța de apel prin încheierea din 16 aprilie 2024 pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel (f.f.79-82), la 23 aprilie 2024, avocatul Sanduleac Diana în interesele lui Rogac Ghenadie a depus cererea de apel motivată cu solicitarea trimiterii cauzei la rejudecare din motivul că, cauza a fost examinată în lipsa pârâtului Rogac Ghenadie (f.d.86-87).

Poziția apelantului:

În cererea de apel avocatul Sanduleac Diana în interesele Rogac Ghenadie a menționat că, nu este de acord cu hotărârea contestată din următoarele considerente.

În fapt, cauza civilă a fost examinată superficial, fără a clarifica care mijloc de transport a fost implicat în accidentul rutier şi care mijloc de transport a fost evaluat şi deteriorat.

Indică că, în instanța de fond nu a fost clarificat faptul dacă reclamanta s-a adresat la compania de asigurări pentru a constata şi a primi suma prejudiciului material cauzat prin contravenție şi nici nu a fost atrasă compania de asigurări ca parte în proces, care de fapt era obligată să achite prejudiciul material cauzat prin contravenție.

Relevă că, la efectuarea raportului de evaluare a prejudiciului nu a fost chemat pârâtul Rogac Ghenadie şi a fost întocmit un raport unilateral cu care acesta din urmă nu este de acord.

Mai consideră că, suma prejudiciului moral încasat în mărime de 20 000 lei este una prea mare, în raport cu acțiunile lui Rogac Ghenadie, care a fost învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art.242 al.1 Cod Contravențional, faptul dat reiese din procesul verbal cu privire la contravenție anexat la materialele dosarului, unde, subliniază că, nici cel puțin nu este indicat cine este parte vătămată şi ce bun a fost deteriorat.

Indică că, în p.22 din hotărârea contestată, instanța de fond face referire la procesul verbal cu privire la contravenție din 31.01.2022 indică la faptul că „la 29.01.2022 la ora 12:25 conducând vehiculul de model Nisan Qashqai pe traseul M-5 sat.Corlăteni, r-ul Rîşcani, efectuând manevra de depășire a vehiculului de model Toyota RAV4, sub conducerea lui Moraru Olga, neasigurându-se de corectitudinea manevrei efectuate şi de distanța între automobile a comis accident rutier, deteriorând vehiculul de model Toyota RAV4, însă, invocă că, dacă se face o analiză a procesului verbal cu privire la contravenția citată mai sus, nu se regăsesc cele menționate în hotărârea contestată.

Mai invocă că, la materialele dosarului nu se regăsește nici un act prin care s-ar demonstra că, reclamanta Moraru Olga este proprietară a acelui mijloc de transport, iar ca beneficiar în raportul dc evaluare este arătat Moraru Ion, însă cererea de chemare în judecată este semnată de Coda Victor ca reprezentant al reclamantei Moraru Olga, de aici reiese că nu a fost stabilit cine este proprietarul mijlocului de transport deteriorat în urma accidentului rutier.

Menționează că, în procesul verbal cu privire la contravenție nu este indicată nici partea vătămată şi nici mijlocul de transport deteriorat, în astfel de situație nu este clar cum de către instanța de fond a fost stabilită partea vătămată şi mijlocul de transport deteriorat, dacă astfel de date lipsesc în procesul verbal cu privire la contravenție.

La fel, consideră că, suma de 10 000 lei pentru cheltuieli de asistență juridică încasate de la Rogac Ghenadie este o sumă prea mare în raport cu complexitatea cauzei şi cu volumul de lucru executat în cauza civilă. În cele din urmă, a solicitat să fie admisă prezenta cerere, cu trimiterea cauzei la o nouă rejudecare din motivul că cauza a fost examinată în lipsa lui Rogac Ghenadie.

În drept, și-a întemeiat prezenta cerere de apel în temeiul art. 357, 358, 360, 362 al.3, 116 CPC al RM, art. 364, 365, 385 lit.d CPC al RM.

Poziția părților în ședința instanței de apel:

În ședința instanței de apel, avocatul Sanduleac Diana în interesele Rogac Ghenadie a declarat că, susține cererea de apel depusă, solicită casarea hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece Rogac Ghenadie nu a participat la examinarea cauzei în instanța de fond. Totodată a reiterat argumentele care au fost invocate în cererea de apel.

Suplimentar a menționat că, Rogac Ghenadie a comis o contravenție din imprudență, deoarece se grăbea cu copilul la spital și nici nu a observat că, a avut loc o coeziune mică cu alt automobil și a plecat mai departe, părăsind locul accidentului rutier. Din această cauză nu s-a beneficiat de achitarea cheltuielilor ce țin de repararea mijlocului de transport de către compania de asigurări. A susținut că, contestă hotărârea instanței de fond sub aspectul netemeiniciei hotărârii.

În concluzie, avocatul Sanduleac Diana în interesele Rogac Ghenadie și-a susținut poziția expusă și a solicitat admiterea apelului.

În ședința instanței de apel, avocatul Coda Victor în interesele lui Moraru Olga a declarat că solicită respingerea apelului din motiv că, în instanța de fond, pârâtul Rogac Ghenadie fiind citat, nu s-a prezentat în ședința de judecată și nu a răspuns la telefon. Mai mult ca atât, pe parcursul instrumentării dosarului contravențional Moraru Olga a făcut schimb de telefoane cu Rogac Ghenadie pentru a stabili repararea eventualului prejudiciu, cu care la acel moment Rogac Ghenadie a fost de acord, iar apoi s-a eschivat de la contactul cu reclamanta și instanța de judecată.

A subliniat că, Moraru Olga s-a aflat la volanul automobilului, fapt demonstrat și de procesul-verbal de contravenție și materialele dosarului contravențional, precum și în declarațiile lui Moraru Olga și Rogac Ghenadie este indicat că Moraru Olga a fost la volanul automobilului Toyota Rav-4. A susținut că, declarațiile lui Moraru Olga sunt anexate la dosarul civil. Ca o persoană să fie recunoscută parte vătămată în procesul contravențional, este dreptul persoanei să depună astfel de cerere, dar nu este o obligație.

Avocatul Coda Victor în interesele Moraru Olga a mai declarat că, automobilul fiind asigurat cu Carte Verde, prin telefon Moraru Olga a anunțat compania de asigurare despre producerea accidentului, a solicitat repararea automobilului de la compania de asigurări, dar nu a fost dusă până la capăt procedura, deoarece Moraru Olga a născut și avea alte probleme.

Cu privire la încasarea prejudiciului moral, a declarat că, a fost prezentat certificat medical că, Moraru Olga era însărcinată. Astfel, s-a speriat să nu se întâmple ceva cu copilul, să nu piardă sarcina. Prin urmare, Moraru Olga a susținut că, a fost chemată ambulanța. Reprezentantul intgimatei a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În ședința instanței de apel, Moraru Olga a menționat că, suma de 7 800 lei solicitată din contului pârâtului ca prejudiciu material constă în efectuarea expertizei la automobil și vopsirea a două piese. În cele din urmă, a specificat că, mașina era asigurată și era înmatriculată în Franța. Totodată, a susținut poziția avocatului său.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind explicațiile părților în proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord consideră necesar de a admite apelul declarat de avocatul Sanduleac Diana în interesele lui Rogac Ghenadie și de a casa hotărârea instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.*

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.*

În temeiul art.386 alin.(1) lit. d) Codul de procedură civilă, *hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.*

Aderent, instanța de apel menționează că, conform prevederilor art. 239 din Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată*

Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuează că, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.*

Astfel, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Instanța de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Subsecvent, Colegiul Civil atestă că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Instanța de apel constată că, obiectul prezentei cereri de chemare în judecată constituie repararea pretinsului prejudiciu material și moral cauzat în urma contravenției.

Conform art.5 Codul de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*

În sensul art. 19 Cod civil, *În condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).*

Art.1998 alin.(1) Cod civil relevă că, *cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.*

În conformitate cu art.2022 alin.(1) Cod civil, *se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.*

Art.387 alin.(1) Cod contravențional stipulează că, *este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.*

În aceeași ordine de idei, în conformitate cu art.383 alin.(2) Cod contravențional, *victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.*

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că, la data de 29.01.2022, la ora 12:25, Rogac Ghenadie conducând vehiculul de model „Nissan Qashqai" pe traseul M-5, sat. Corlăteni, raionul Rîșcani, efectuând manevra de depășire a vehiculului de model „Toyota Rav 4", ce se deplasa pe partea dreaptă a carosabilului în direcția mun. Bălți, sub conducerea lui Moraru Olga, neasigurându-se de corectitudinea manevrei efectuate și de distanța între automobile a comis accident rutier, deteriorând vehiculului de model „Toyota Rav 4", sub conducerea lui Moraru Olga, după ce a părăsit locul accidentului rutier, cu ce a încălcat prevederile art.12 alin.(1) lit.g) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia, conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat să anunțe despre accident poliția şi să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție.

Ca rezultat, la 31.01.2022 agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție față de Rogac Ghenadie, în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional, pentru care ultimul a fost sancționat cu amendă în mărime de 1200 lei și decizia agentului constatator n-a fost contestată de către Rogac Ghenadie (f.d.7 verso).

Totodată, în privința lui Rogac Ghenadie a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.243 alin.1 Cod contravenționat, iar prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 22 martie 2022, Rogac Ghenadie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art.243 alin.(1) Cod contravențional și i s-a aplicat sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 40 u.c., ceea ce constituie 2000,00 lei (f.d.14-16).

Instanța de apel reține că, potrivit raportului de evaluare nr. 02/07 din 08.02.2022 întocmit de expertul-evaluator Mircea Victor a fost constatat faptul că, costul lucrărilor de reparație pentru restabilirea autovehiculului Toyota RAV4 ***** prin cheltuieli de manoperă corespunzător defectelor enumerate în textul raportului constituie 7 800,00 lei (f.d.8-11).

Totodată, potrivit aceluiași raport, Colegiul civil constată că, beneficiar al raportului este indicat Moraru Ion. În aceeași ordine de idei, acest fapt rezultă și din datele raportului de revizie al mijlocului de transport, unde posesor al mijlocului de transport Toyota RAV4 ***** este indicat Moraru Ion (f.d.12).

Astfel, la data de 17 august 2022, Moraru Olga prin intermediul avocatului Coda Victor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Rogac Ghenadie cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat în mărime de 7 800 lei, prejudiciu moral în mărime de 20 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 lei (f.d.5-6).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prin hotărârea din 20 decembrie 2022 Judecătoria Bălți, sediul central a admis acțiunea integral. S-a încasat de la Rogac Ghenadie în beneficiul lui Moraru Olga prejudiciul material în sumă de 7 800 lei, prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și cheltuielile de judecată compuse din asistența juridică în sumă de 10 000 lei (f.d.48).

Colegiul civil subliniază că, din cererea de apel formulată de avocatul Sanduleac Diana în interesul lui Rogac Ghenadie se distinge dezacordul cu hotărârea primei instanțe prin prisma faptului că, nu a fost demonstrat că Moraru Olga este proprietara acelui mijloc de transport, în procesul verbal al contravenției nu este indicată nici partea vătămată, nici mijlocul de transport, la efectuarea raportului de evaluare a prejudiciului nu a fost chemat Rogac Ghenadie, fiind întocmit un raport unilateral și Moraru Olga nu s-a adresat la compania de asigurări pentru a constata și a primi suma pretinsului prejudiciu material, cauzat prin contravenție (f.d.86-87).

Așadar, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și a declarațiilor date în ședința instanței de apel, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord constată că, prima instanță a determinat eronat raportul juridic dedus judecății, nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, hotărârea fiind neîntemeiată.

În susținerea acestei opinii, instanța de apel reține că, potrivit art.3 al al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414/2006 (în vigoare la data apariției litigiului), *obiect al asigurării obligatorii de răspundere civilă auto îl constituie răspunderea civilă a proprietarului și/sau utilizatorului de autovehicul pentru orice pagubă sau vătămare corporală produsă prin accident de autovehicul în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.*

Conform art.4 alin.(1) al aceleași Legi, *persoanele fizice şi persoanele juridice care au în proprietate sau utilizare autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sînt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.*

Art.8 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414/2006 (în vigoare la data apariției litigiului) prevede că *(1) Asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto se realizează nemijlocit prin încheierea de contract de asigurare între proprietarul sau utilizatorul de autovehicul şi asigurătorul licenţiat pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto care se perfectează pe suport de hîrtie și/sau prin mijloace tehnice electronice în regim on-line, conform procedurii stabilite prin actele normative ale autorităţii de supraveghere. (2)*

Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto dintre persoana fizică, cu excepţia întreprinzătorului individual, şi asigurător se încheie în mod obligatoriu...

În acord cu art.20 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414/2006 (în vigoare la data apariției litigiului) *(1) drepturile persoanei păgubite prin accident produs pe teritoriul Republicii Moldova de autovehicul aflat în proprietatea sau utilizarea asiguratului se exercită faţă de asigurătorul de răspundere civilă auto direct, la sediul acestuia, sau prin reprezentantul de despăgubiri, în limitele răspunderii asigurătorului prevăzute în prezenta lege. (3) Persoana păgubită poate să adreseze cerere de despăgubire direct asigurătorului de răspundere civilă auto sau reprezentantului de despăgubiri desemnat de acesta, indiferent de faptul că asiguratul a executat sau nu obligaţia de înştiinţare prevăzută la art.18 alin.(1) lit.c). (4) Asigurătorul nu este în drept să refuze examinarea şi soluţionarea cererii de despăgubire depuse în condiţiile alin. (5) Drepturile persoanei păgubite prin accident de autovehicul în care autorul şi/sau autovehiculul au rămas neidentificaţi sau persoana vinovată nu are o asigurare obligatorie de răspundere civilă auto valabilă se exercită faţă de Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule, iar despăgubirile se achită în conformitate cu art. 14. În acest caz, drepturile şi obligaţiile privind dosarul de daune, constatarea pagubelor, stabilirea şi plata despăgubirilor, prevăzute de prezenta lege pentru asigurător, se vor atribui şi Biroului Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule. (6) Persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure, în termenul specificat la art.19 alin.(1) lit.c), accesul asigurătorului sau al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor. (7) Dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligaţia prevăzută la alin.(6) şi a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune şi/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligaţia de a plăti despăgubirea de asigurare.*

În conformitate cu prevederile art.21 alin.(4) al aceleiași norme, *procesul-verbal de constatare a pagubelor se încheie de asigurător, cu participarea asiguratului şi/sau a utilizatorului de autovehicul şi a persoanei păgubite sau a reprezentantului acesteia, în bază de procură, şi se semnează de toţi participanţii la întocmirea lui.*

În temeiul normelor citate supra, Colegiul civil constată din declarațiile reclamantei Moraru Olga date în instanța de apel, că urmare a producerii faptei, dînsa a telefonat la compania de asigurări și a comunicat despre accidentul produs, însă dosarul de daune nu a fost instrumentat pînă la capăt, deoarece a născut și a avut alte probleme, motiv din care nu s-a adresat cu acțiune către asigurător, care conform legii acordă despăgubiri, dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul, precum şi în cazul în care, la data accidentului, utilizatorul nu era inclus în contractul de asigurare încheiat între proprietar sau utilizator şi asigurător.

Mai mult ca atât, era de diligența reclamantei Moraru Olga să depună efortul necesar pentru a finisa procedura de stabilire a pagubei prin intermediul companiei de asigurări, ca ulterior să poată pretinde despăgubiri.

Iar, asigurătorul, la rândul lui, are dreptul să înainteze acțiune de regres împotriva persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor, atunci când persoana răspunzătoare de producerea accidentului nu este inclusă în contractul de asigurare încheiat între posesorul autovehiculului şi asigurătorul de răspundere civilă auto.

În astfel de circumstanțe, instanța de apel subliniază că, compania de asigurări va stabili despăgubirile în baza unui acord scris între persoana păgubită sau reprezentantul ei legal şi asigurător ori, în cazul în care nu s-a ajuns la nici o înțelegere, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă. Acordul dintre persoana păgubită şi asigurător are caracter total, necondiționat, definitiv şi stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării acordului, pentru pagubele ce s-au acoperit pe această cale.

În cele din urmă, Colegiul civil denotă că, în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească, drepturile persoanei păgubite prin accident produs de autovehiculul aflat în posesiunea unei persoane asigurate în Republica Moldova se exercită față de asigurătorul de răspundere civilă auto, în limitele obligației lui stabilite prin lege.

În context, instanța de apel apreciază ca neîntemeiată concluzia primei instanțe în privința admiterii pretenției de încasare a prejudiciului material înaintate față de Rogac Ghenadie, prin prisma faptului că, reclamanta Moraru Olga, pentru a solicita despăgubiri în urma accidentului, a omis procedura de adresare către asigurător.

Astfel, în temeiul circumstanțelor constatate și în raport cu normele legale aplicabile la caz, Colegiul civil conchide de a respinge solicitarea reclamantei Moraru Olga de a încasa din contul lui Rogac Ghenadie a sumei de 7 800 lei cu titlu de prejudiciu material.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral, Colegiul Civil reține următoarele.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Potrivit art.121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.*

Potrivit art. 2036 alin.(1) Codul civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri, alin. (2) Codul civil prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.*

În sensul art. 2037 alin. (1) Codul civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate; alin. (2) Codul civil caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în*

considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de apel notează că, pentru a cere repararea prejudiciului moral drept urmare a comiterii de către pârât a acestei contravenții, reclamantul urma să argumenteze și să probeze suferințele sale morale suportate ca urmare a deteriorării bunului indicat în fapta contravențională. Or, reieșind din probele și circumstanțele cauzei, Colegiul civil reține lipsa argumentelor în sensul reparării prejudiciului moral, nefiind argumentate suferințele psihice ale reclamantei drept consecință negativă a faptului de deteriorare a bunului.

Succesiv, Colegiul civil va respinge ipoteza instanței inferioare care a constatat că suma de 20 000 lei, solicitată de către reclamanta Moraru Olga cu titlu de prejudiciu moral, este proporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, deoarece această cerință a reclamantei, urmează a fi respinsă integral.

De altfel, instanța de fond, la determinarea necesității de compensare a prejudiciul moral, a depășit argumentele expuse în acțiune și a constatat cauzarea suferințelor psihice către Moraru Olga, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

Reieșind din contextul celor enunțate, Colegiul civil consideră eronată soluția instanței de fond, prin care s-a încasat de la Rogac Ghenadie în beneficiul lui Moraru Olga prejudiciul moral în cuantum de 20 000 lei, ca cerință lipsită de argumentare și temei. Or, existența unei contravenții îndreptate împotriva patrimoniului victimei, nu creează în mod automat și dreptul de a cere despăgubiri morale, ultimul urmând a fi argumentat din punct de vedere a legăturii de cauzalitate între fapta contravențională și prejudiciul moral suferit.

În raport cu solicitarea încasării de la pârât a sumei de 10 000 de lei cu titlu de asistență juridică, Colegiul civil reține prevederile art.96 Cod de procedură civilă, care stipulează că, *(1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (1[1]) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

Subsecvent prevederilor menționate supra, ținând cont că, acțiunea civilă a reclamantei Moraru Olga a fost respinsă de instanța de apel, iar acest fapt presupune pierderea procesului pentru reclamantă, dar și a dreptului de a cere compensarea cheltuielilor de judecată, inclusiv cu titlu de asistență juridică.

Prin urmare, în circumstanțele de fapt și de drept constatate și descrise, instanța de apel, ajunge la concluzia de a admite cererea de apel declarată de avocatul Sanduleac Diana în interesele Rogac Ghenadie și a casa integral hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul centru din 20 decembrie 2022, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga către Rogac Ghenadie cu privire la repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu dispoziţiile art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

d e c i d e:

Admite cererea de apel declarată de avocatul Sanduleac Diana în interesele lui Rogac Ghenadie, împotriva hotărîrii Judecătoriei Bălți, sediul central din 20 decembrie 2022.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 20 decembrie 2022, emisă în cauza civilă, cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga către Rogac Ghenadie privind repararea prejudiciului material și moral, **cu emiterea unei noi hotărîri după cum urmează**:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Olga către Rogac Ghenadie privind repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
judecător: Elena Grumeza

judecătorii: Natalia Costaș

Ivan Parii